

optime quadrant verba ipsius & mens. Nam primo verbum *hermandad*, bene conuenit, quia hoc casu proprie significat conuentionem vel pactum æqualitatis, hoc est, reciprocum succedendi inter se, ita vt si primo decedat vxor, succedat ei maritus qui superuixit, & contra.

22 Et quod ¶ inter fratres seruanda sit æqualitas, & sic fraternitas sit æqualitas, probatur in *l. vi. liberis, ibi, aqua lance, parique modo, C. de collat.*

23 Et in ¶ terminis, *dicit leg. licet*, inter priuatos, quod hoc pactum reciprocum de futura successione appelleret conuentio fraternitatis, tenet Fulgos. in *leg. nec apud, Cod. de hered. instir.* quem refert & sequitur Decius *conf. 5. 16. num. 3.* Item limitatio *dicit l. fori*, bene conuenit secundum hunc intellectum, scilicet *que si desines que bizieren la hermandad*, ouieren *hijos de consano, no vala la hermandad*: *ca no es derecho que los hijos que son hechos por casamientos, sean desheredados por estar azon.* Nam iustissimum est & iudicium, quod hac fraternitate & pacto reciproco non exheredentur filij legitimi postea nati, cum proprio testamento absque causa legitima minime possent exheredari.

24 Et licet donatio & conuentio ¶ reciproca inter priuatos de futura successione, etiam iure communi valeat & teneat ex opinione Doctorum, quam refert & sequitur Roder. Suarez, *ubi supra, num. 16.* & ibi eius additio, & Gregor. Lopez, in *dicit leg. 3. titul. 11. part. 5.* vbi timore illius leg. hoc intelligit de certa parte bonorum, non de omnibus, & etiam timore cuiusdam l. Tau. Et eadem ratione idem dicere possumus inter coniuges *per dicit leg. 3. titul. 12. libro 3. fori*, non tamen proprie in hoc casu loquitur *dicit leg. 9. fori*. Sed in conuentione & pacto reciproco de succedendo, vt dictum est. Et ita vnico verbo eam intelligit Montal. *ibi in gloss. sean desheredados*, in illis verbis: Nota ex hac l. quod valet pactum inter virum & vxorem de futura successione. Hoc tamen pactum vult l. Regia prædicat. fori, vt fiat post annum contracti matrimonij, vt valet quasi inuadit ante fieri non posse. Cuius ratio potuit esse vt præmeditato consilio & maiori cum deliberatione id fiat: quia in primo anno matrimonij videtur, præsumi feruentissimus amor inter coniuges, & quamuis licitus, quodammodo tamen inordinatus, vt non ita discretè & cum iudicio possint inter se disponere, sicut post annum. Et hac eadem forsitan ratione idem voluit altera suprad. l. fori in donatione, quæ fit iter coniuges constante matrimonio, vt fiat post annum matrimonij ad hoc vt valeat, vt expresse declarat quod non fiat ante. Et ita possunt intelligi præd. l. fori.

Fauore tamen agnationis conseruanda bene valet donatio vel societas reciproca omnium bonorum inter fratres, vt testatur communem ex Boetio *dec. 355. n. 3.* Iulius Clar. l. 4. *receptor. sent. 5. donat. quasi. 20. vers. fin.*

25 Vltimo aduerto, quod cum per ll. ¶ fori non sit iudicandum nisi probato eorum vltimo, vt in *leg. 1. Taur.* & tradit Roderic. Suarez in *proem. legum fori*, & Gregor. Lopez, in *leg. 28. tit. 15. part. 7. in gloss. fructu*, & idem in *leg. 28. in gl. o reinta, titul. 13. part. 5.* & Ioan. Oroscius in *leg. de quibus, num. 4. ff. de legibus*, & prædicat. l. fori supra allegatas & declaratas non inueniam recipiendas in noua recipi. legum huius regni Castellæ facta mandato iudicij nostri Regis Philippi, huius nominis secundi, anno 1569. non erunt seruanda d. ll. fori, nisi prius in iudicio probetur eorum

vsus, saltem *dicit leg. 6. titul. 12. libro 3. for.* loquentis in donatione, per quam diximus corrigi ius commune & Partitarum, quod prohibet donationem inter virum & vxorem constante matrimonio fieri indistincte.

Nam *dicit leg. 9.* licet etiam sit fori, de iure tamen communi idem prope erat dispositum, vt supra visum est, & tenet præterea alios allegans Palat. Rub. in *repet. rubr. de donat. inter vir. & vxor. §. 50. num. 12. 17. & 18.*

Dicens ¶ quod fit vir & vxor inuicem pacificatur, quod superstes altero præmortuo habeat bona vel ex bonis præmortui certam quantitatem valeat pactum, & præiudicat ascendentibus præmortui. Et ibi dicit ita fuisse decium in Regali Cancellaria, quod prædicat. pactum præiudicat ascendentibus, quod optime probat dicens cum aliis quos allegat, non posse prædicat. pactum reuocari a patre vel matre, tanquam in fraudem legitime ascendendum factum. Et licet *dicit n. 12.* dixisset reponendum esse memorie dictum Doctorum existimantium, quod valet præd. pactum reciprocum inter coniuges, & quod pro eo in specie nescit text. qui hoc dicit, postea tamen d. n. 17. allegat d. l. 9. fori *tit. 6. lib. 3. for.*

Ex quo sequitur, vt ¶ ipse dicit optima limitatio ad *leg. 6. Taur. hodie leg. 1. titul. 8. libro 5. nou. recop.* quæ præcipit, parentes succedere necessario suis descendentibus legitimis ex testamento vel ab intestato in omnibus bonis, præterquam in tertio, de quo potest filius vel alius descendens libere disponere, vt illa quidem l. non procedat, quando inter coniuges est factum pactum supradict. reciprocum futuræ successions. Et ita limitat expresse d. l. Regiam Tauri Palat. Rubens *ubi supra, num. 17.* Quam opinionem & limitationem ad illam leg. tenet etiam additio Roderic. Suarez, in *leg. quoniam in prioribus 6. ampliatio. numero 9. fo. 34. C. de inoffic. testam.* & sic poterit seruari dispositio d. l. 6. licet non probetur eius vsus, quia idem disponit, quod ius commune, hoc est, decisiones Doctorum de iure communi.

Quæ licet non sint necessaria ¶ sunt tamen 28 probabiles iuxta *gloss. leg. 1. C. de legibus*. At vero dispositio *dicit l. 3. fori* est contraria iuri communi & Regio Partitarum, ac proinde non seruanda, nisi optime probetur eius vsus.

S V M M A R I V M.

- 1 Donatio facta a patre filio qui est in ipsius potestate, regulariter non valet.
- 2 Assignatur ratio huius regula.
- 3 Plures limitationes assignantur ad regulam supradictam remissimè.
- 4 Donatio a patre facta filio suo in ipsius potestate constituto, firmatur in iuramento.
- 5 Idem est in donatione iurata, facta per Abbatem monacho.
- 6 An hoc procedat tantum, quotiescumque pater iurauit non reuocare, vel etiam si simpliciter iurauit donationem?
- 7 Donatio iurata facta a patre filio constituto sub ipsius potestate non valet, quotiescumque pater prius iurauit se non donaturum filio.
- 8 Donatio iurata supradicta an valeat, quando donatarius præmortui superstiti donare?
- 9 Filius in potestate patris constitutus, an possit donare ipsi patri cum iuramento vel sine eo?
- 10 Filius vel filia velatus qui in vita patris non petiit

CAPVT IV.

De donatione inter patrem & filium in patria potestate constitutum, absque iuramento, & cum eo.



ONATIO ¶ facta a patre filio, qui est in ipsius potestate, regulariter non valet: Ita probat text. in *leg. 1. §. si pater filio ff. pra. donat.* vbi dicitur quod est nulla talis donatio, idem probat text. in *leg. 2. Codicè, de inoff. donat. & in leg. donationes, quas parentes, Codicè, de donat. inter vir. & vxor.* Quibus iuribus consonat *leg. 3. tit. 4. part. 5. vers. Ma. si pater.*

Cuius quidem ratio assignatur ¶ a gloss. in *dicit leg. 2. Codicè de inoffic. donat. in verb. in potestate, in vers. olim autem*, quia si prædicat. donatio valeret, patri quaereretur, vt in *leg. placet. ff. de acquir. hered. cum siml.* Vnde perinde est ac si ibi ipse pater donaret, & ideo merito quod non valeat, *arg. leg. qui sic soluit, & in l. si quis pro eo, ff. de fideiussor. nisi morte confirmetur, vt in dicitur iurib.* Quæ ratio communis est, secundum Anton. Gomez, qui plures allegat, in *l. 17. Taur. num. 4.* & sequitur Decius *consil. 43. 2. num. 4.* tenet Bart. in *leg. frater a fratre, n. 57. ff. de condic. indeb.* & ibi sequuntur Doctor. licet la. ibi in *l. 1. lell. num. 44.* & in repetitione, num. 43. eam reprobet & aliam assignet.

Regula tamen hæc ¶ patitur plures limitationes, quarum præcipuas referunt Bartol. & la. *ubi supra*, & late Petrus Duenn. in *regul. 223. per totum fol. 76.* & Nauar. in *Manual. c. 17. n. 145. & seq.*

Præcipua ¶ tamen limitatio, quam supradicta conclusio habet, est quæ in nostro proposito facit, scilicet interpositio iuramento super hac donatione, quia tunc talis donatio iuramento valet & confirmatur. Quia ratio præcipua quare prædicat. donatio non valebat, est propter patriam potestatem & acquisitionem, quæ ex ea caussatur, vt supra visum est, sed patria potestas non cutatur in materia spirituali, propterea iuramentum, iuxta text. in *cap. & si Christus, de iurand. & in c. si annum quarum decimum, de indic. in sex.* Ergo prædicat. donatio bene firmatur iuramento. Et ita hoc fundamento & aliis hanc opinio. tenuit Bal. in *leg. irritam, quasi ad finem, Codicè de vsucap. pro donat.* & in aliis pluribus locis allegatis per Doct. infra dicendos. Hanc etiam opin. sequitur & defendit, & pluribus vtgentissimis fundamentis comprobat dicens esse verissimam, plures Doct. allegans & asserens esse communem sententiam, & temerarium esse ab ea in iudicando vel consulendo recedere, la. in *lege, frater a fratre, in prima lell. numero 44. in 10. limitatione, & in repetit. numero 43. ad finem, ff. de cond. indeb.* Et hac est verior & communis opinio, secundum Philip. Dec. *conf. 216. num. 1.* dicit communem, & non esse ab ea recedendum, idem Decius in *consil. 43. 2. n. 4. & 5. & in consil. 414. n. 12. & in consil. 63. 1. num. 1.* Et est magis communis opinio, secundum eund. Philip. Dec. *conf. 688. n. 1.* in quibus locis plurimos Dd. refert hanc opin. tenentes, tam in consiliis quam in lecturis. Eandem etiam opin. sequitur & bene probat dicens eam esse communem & communiorum Rod. Suar. in *l. 9. tit. 11. l. 1. fori, vers. nota secund. fol. 48.* Est etiam communis opinio, secundum Ale. in *d. c. cum contingat, n. 108. vers.*

ab eo bona sua aduentitia, nec usufructum eorum, imo passus est patrem eius vi frui, an post mortem patris possit usufr. quo pater potius fuit, præcipuum sibi a cobare. repetere, vel non, eo quod fuit, visus donare? & n. seqq.

- 11 Quando filiusfam. viuente & patiente patre potitur usufructu patris, alij heredes mortuo patre non poterunt petere a præd. filio illum usufructu.
- 12 Pater & filius sunt correlatiui, & dispositum in vno ex correlatiuis, videtur etiam dispositum in alio.
- 13 Æqualitas est seruanda inter liberos in successibus & collationibus.
- 14 Tacita remissio de qua in l. cum oportet, §. si autem res, C. de bon. qua. lib. an valeat statim in vita patris, vbi egreat ipsius morte ad confirmationem?
- 15 Pater licet postquam passus sit filium percipere fructus ad ipsum patrem pertinentes, possit penitere & reclamare hoc tamen habebit locum in futurum, secus tamen erit respectu fructuum perceptorum per filium.
- 16 Donatio vel remissio patris facta filio de usufructu bonorum aduentitiorum ipsi patri pertinenti, statim valet & effectus irrevocabilis.
- 17 Tellus Fernand. merito capitur.
- 18 Filius post mortem patris potest petere a cobare. dibus suis fructus perceptos per patrem ad ipsum filium spectantes.
- 19 Pater qui administrauit bona præbenda filij, tenetur ei reddere rationem administrationis de fructibus præbenda.
- 20 Filius an possit petere a fratribus patris communis cobare. dibus sibi emendari damnus, quod pater fecit bona aduentitia dissipando & consumendo.
- 21 Administrator & eius heredes tenentur omni tempore rationem reddere.
- 22 Pater & mater de bonis filiorum tenentur reddere rationem administrationis, quando ad filium pertinent pleno iure.
- 23 Filius lucra propria expendens pro communi familia, sustentando patrem & fratres, an mortuo patre possit repetere illam pecuniam a fratribus pro rata?
- 24 L. 9. tit. 1. l. 5. noua recop. ponderatur.
- 25 Creditor sciens lapsum esse tempus solutionis, non petens debitum, imo patiens cum eo debitorem negotiari vel emptorem fructus percipere, non impeditur postea petere debitum suum, vel pretium non solum cum vsuris.
- 26 Prima differentia assignatur inter patrem & filium patientem alterum eorum uti frui fructibus ad alterum pertinentibus. quare in patre hoc patiente præsumitur donatio, in filio autem minime.
- 27 Secunda differentia supradicti assignatur.
- 28 Metus reuerentialis solus per se licet non sit sufficiens ad rescindendum contractum, sufficit tamen ad hoc, vt patientia filij non præiudicet sibi ob reuerentiam patris, saltem ubi tractatur de magno præiudicio.
- 29 Argumentum a correlatiuis locum habet, vbi militat eadem ratio, secus ubi est diuersa.
- 30 Hodie autem iure Regio, valet statim donatio a patre facta filio absque iuramento respectu tertij & quinti licet possit reuocari, præterquam in tribus casibus qui hic referuntur.

quarto inferitur, an donatio facta per patrem, &c. de inreior. Eandem etiam opin. sequuntur plures Doct. allegans Anton. Gomez in 2. tom. cap. de restitut. min. num. 26. vers. sexto inferitur, & Coart. de pact. in lex. 3. part. vellei. §. 1. num. 5. fol. 113. & Segur. in leg. 1. §. si vir uxori, col. 20. ff. de acquir. possess. Eandem etiam opin. plures Doct. referens, tam exteros quam Hispanos, dicit communem Petrus Duennas in regul. 219. ampliat. 2. vers. pro qua opinione facit, fol. 73. testatur etiam communem pluribus relatis Didac. Perez in addit. ad Segur. in rep. leg. coheredi, §. cum filio, num. 13. vers. donatio facta filio, ff. de vulg. & pup. substitut. Hanc eandem opin. testatur communem plures allegans, eam sequutus & bene probans Mench. de success. creat. §. 29. num. 14. dicit communem plures allegans Roland. à Valle conf. 77. num. 1. lib. 1. Et hæc est verior & magis communis opinio, & ab ea non est recedendum, præsertim in iudicando & consulendo, vt bene lateque probat satisfaciens fundamentis contraria patris Marianus Socin. lunior. conf. 47. num. 1. vsque ad 19. 3. part. sequitur plurimos referens Iul. Clar. libro 4. recep. sentent. §. donatio, quæst. 8. vers. sed quare, testatur magis communem plurimos referens Ferdinand. Loazes in allegatione iuris pro Marchion. Velez. 8. fundamento pro parte oppidi de Mula, numero 20. pag. 83. Et post huius operis primam editionem eandem sententiam magis communem plurimos Doct. referens appellat Matienca in l. 1. tit. 6. libro 5. nouell. collect. Reg. glof. 9. numero 6. & Ant. Gabriel. libro 3. & commun. opin. concl. 4. de donat. pag. 199. vbi addit idem esse & conuoluo. Et ita sine dubio est tenenda hæc opinio, tam in iudicando & consulendo quam in puncto iuris, quia est verissima bene fundata, vt constat ex suprad. Doct. quamuis Paul. Fulg. & Corn. relati per Mench. vbi supra, & per Alciat. vbi supra, & quamuis ipse Alciat. & D. Burg. de Paz plures referens, conf. 14. num. 15. & seq. velint lenissimis fundamentis tenere contrarium, quibus bene satisfaciunt Dd. supradicti, tenentes communem sententiam.

5. Qui etiam tenent idem esse in donatione facta per Abbat. monacho, cum iuramento, vt valeat & teneat eisdem fundamentis & rationibus, quibus valet donatio iurata facta per patrem filio existenti in patria potestate.

6. Sed hæc communis opinio primo limitatur, vt procedat quoties pater (adde tu, & Abbas donans monacho) iurauit non reuocare prædict. donationem, secus vero si eam simpliciter iurauerit, nihil amplius adiciendo, quia tunc cum iuramentum sortiatu naturam contractus super quo interponitur, vt in leg. fin. Codice de non num. pecun. poterit reuocari hæc donatio, etiam iurata sicut potest donatio simplex. Hanc limitationem retulit ex Bal. Rod. Suarez ad fin. dist. 27. vers. dicens notandum, quia attulit sibi hæc doctrina commodum & honorem, licet ipse dicat, quod sibi nunquam placuerit fundamenta Bal. nec recte intuenti concludatur, & dubitatur an Bal. in hoc sit corruptus. Et ipse etiam dubito de hac limit. quia iuramentum super factio extenditur ad omne ius resultans ex eo, vt dixi in mea repet. authent. sacramenta puerum, Codice si aduers. vendic. & hoc casu non deficit consensus donantis, sicut deficit in casu, dist. leg. fin. de non num. pecun. vt latius dicemus alio cap. quod constitutum super d. l. fin. Deo volente. Nihilominus tamen hanc limitationem

tenent magis communiter Doct. supra citati, vt refert Matienca vbi supra, num. 6. dicit communem Tellus Fern. à me citatus infra cap. 2. num. 10.

Secundo communis opinio suprad. limitatur nouissime per Mench. de success. creat. §. 8. n. 162. quotiescumque præcesserit iuramentum patris de non donando filio, quia cum hoc iuramentum consonet iuri communi, vt supra visum est, non valebit donatio postea per patrem facta filio etiam cum iuramento. Quæ limitatio probatur ex pl. communiter approbata in c. licet mulieres, de iureiur. in 6. iunctis his, quæ circa eam nos diximus supra c. 11. n. 79. & seqq.

Tertio supradictam opinio communem opin. limitat Dec. conf. 56. col. 2. quod donatarius præmoritur superstiti donatore. Sed contrarium cum Aymo. tenet & probat Couar. in rubr. de testament. 2. part. num. 10. ad fin. & Roland. à Valle plures allegans conf. 21. num. 24. lib. 1.

Encontra etiam filius in potestate potest donare patri cum iuramento, vt probatur in cap. quamuis pactum, de pact. in sexto. Imo absque iuramento valebit hoc casu donatio, quia patris consensus hoc casu non requiritur pro auctoritate, alias autem si requireretur eius consensus pro auctoritate, non valet prædict. donatio non iurata, quia non poterat in causa propria auctorare. Ita alios allegans tenet Alciat. d. num. 108. vers. quarto inferitur, el. secundo. Et est communis secundum Mench. dist. §. 19. num. 15. cap. 21.

Sed iuxta hoc volo hic examinare optimam, & elegantem & practicabilem questionem, tamen non facilem, quæ talis est. Habemus iure Regio decimum per leg. 4. Taur. quæ hodie est l. 8. tit. 1. lib. 5. noua recopil. Reg. quod filius vel filia per contractum matrimonij & velationem liberatur & exit à patria potestate: habemus præterea stabilitum altera l. Regia immediate sequenti, quæ est leg. 48. Tauri, & l. 9. dist. tit. 1. noua recopil. lib. 5. Quæ el. hys o bya, casandose y velandose, ayan para se el usufruto de todos sus bienes aduenticios puestas que sea viuisu padre, el qual sea fatigado a se lo restituyr, sin le quedar parte del usufruto delos. Quæ lex tamen, cessat hodie saltem in his regionibus Castellæ & Legionis, &c. contentio quæ super hoc articulo erat de iure communi inter Doct. quam refert distinguens Boerius dec. 197. num. 5. & 8. Intrat nunc nostrum dubium, Quod iuris erit, si filius hic vel filia qui matrimonium contraxit & velatus est, non petat à patre suo bona aduenticia, quæ iam acquisierat morte matris vel alius, & postquam velatus fuit, pariter & passus est patrem vti frui prædict. bonis aduenticijs ad præd. filium pertinentibus plene, tam respectu proprietatis quam usufructus, post velationem non contradicendo, licet videat patrem eis frui per aliquos annos, vel vsque ad mortem ipsius patris, imo consentiendo, & postea mortuo patre petat à fratribus coheredibus suis in diuisione bonorum, quod sibi præcipue ultra omnes detur valor præd. usufructuum, quibus pater in vita sua potius fuit bonorum aduenticijs eiusdem filij post ipsius velationem iuxta d. l. Regiam, & hoc ultra suam legitimitatem, an sit audiendus? vel an admittatur exceptio coheredum dicentium, prædict. filium non posse petere dictos fructus, sed fore inter omnes diuidendos, quasi videndo & patiendos patrem vti frui dictis bonis post velationem & consentiendo, visus fuerit ei donare, quod potuit absque iuramento iuxta supra dicta in præcedenti articulo? In quo articulo inuenio Doctorem del Castillo in dist. leg. 48. Taur. in

in additione, 1. gloss. verb. a restituyr. num. 11. fol. 168. tenentem expresse, quod prædict. filius non possit petere hoc casu post mortem patris præd. fructus suorum bonorum aduenticijs, quandoquidem vidit & sciuit eis patrem potius, & passus fuerit sine contradictione, & hoc vnicò fundamentum.

11. Quia idem econtra et in parte statutum est, quando filiusfamil. vidente & patiente patre potitur usufructu. patris, nam alij heredes patris mortuo patre, non poterunt petere à præd. filio illum usufructum, quasi pater patiendos visus fuerit donare filio usufructum, vt in leg. cum oportet, vers. fin. autem res, Cod. de bon. qua lib. cuius verba sunt hæc: *Sin autem res sibi memorato modo acquisitas patris noluisset tenere, sed apud filium aut filiam, vel deinceps personam reliquerit, nullam post obitum eius licentiam habeam heredes alij patris vel auj vel proauj eundem usufructum, vel quod ex hoc ad filiosfamilias peruenit, respote patri debitum sibi vendicare: sed quasi diuina donatione in filium celebranda, qui usufructum detinuit, quem patrem habere oportuerat, ita causa intelligatur, vt eundem usufructum post obitum patris ipse lucretur.* Ergo ita & eodem modo videtur dicendum in filio patiente patrem vti frui usufructu ad ipsum filium pertinente post velationem, quod videatur diuturne donare patri: & per consequens illum petere non possit postea ab alijs coheredibus patris. Et ita in hac opinione nihil amplius allegans residet Castellus vbi supra.

Certe hæc opinio Castellii sic simpliciter intellecta videtur vera per eius fundamentum.

12. Quod et coadiuuatur quia pater & filius sunt correlatiua, & dispositum in vno ex correlatiuis videtur dispositum in alio, vt in leg. fin. Codice de indit. viduis. toll. & in l. fin. ff. de acceptil. & in l. 1. Cod. de express. lib. 11. & in leg. si cum dies ff. de arbit. cum similibus, tradit Bernard. Diaz in reg. 158. sed in patre, hoc est statutum per dictum §. fin. autem res: Ergo idem in filio dicendum est.

13. Secundo coadiuuatur et hæc opinio Castellii, quia in successioneibus, & collationibus æqualitas est seruanda inter liberos, vt in leg. vt liberis, ibi & Equa lance, parique modo, Codice de collat. cum similibus. Sed sic est, quod si filius hic velatus post mortem patris petere ab alijs coheredibus suis usufructum hunc, quo pater potius fuit à tempore velationis & sibi habere præcipuum, daretur maxima inæqualitas cum cæteris fratribus qui in potestate patris permanserunt vsque ad eius mortem, quia ipsi seruierunt patri & res eius administrarunt eo tempore, quo filius velatus sibi tantum acquirebat & patri non seruebat, nec eius res tractabat nec administrabat: & nihilominus reperirent defraudati cæteri fratres & deterioris conditionis, quam filius velatus, si ipse post petere prædictum, usufructum à tempore velationis. Igitur non est dicendum quod post eum petere, quia alias daretur maximum absurdum & inæqualitas.

14. Sed vt et videamus, an fundamentum supradictum Castellii pro hac sua opinione sumptum ex decisione text. in dist. leg. cum oportet, §. fin. autem res, sit verum & stringat pro intellectu, dist. §. fin. autem res, est nunc videndum, an decisio illius text. & præd. quasi diuina donatio (hoc est tacita remissio) de qua in illo text. valeat statim in vita patris, an vero egeat ipsius morte ad confir-

mationem? Quia si statim valet non expectata pro tempore præterito saltem ad ipsius confirmationem morte patris, taliter quod pater non possit reuocare prædict. remissionem, consequens erit, vt argumentum & fundamentum, quod ex illo text. sumit Castell. sit vrgens in proposito pro supradicta sua noua opin. Si vero præd. tacita remissio patris sit nulla ad ipsius confirmationem requiratur mors patris, hoc est, quod non contradicat & perleueret in eadem tacita voluntate vsque ad mortem, apparet manifestissime non esse bonum argumentum, nec similitudinem Castellii ad præd. suam opin. fundandam, quia maxime differt vnus casus ab alio. Quia in primo casu, quando pater consentit filium potius usufructu patri debito, præsupponimus ipsum patrem mortuum cum eadem tacita voluntate & remissione usufructus, & ideo nil mirum, cum confirmata fuerit remissio ipsius patris morte, quod inducatur donatio: quod secus erit in filio, cum ipsius tacita remissio non fuerit confirmata morte sua, cum non sit sequuta, quia est adhuc viuis, imo ipsemet filius contradicat & reciamet petendo à præd. suis coheredibus post mortem patris usufructum, sibi debitum à tempore velationis ultra legitimum. Et ideo vt radicatus materiam & articulum hunc intelligamus, tam in tacita remissione patris quam filij usufructus vtrique respectiue debiti, videtur primo dicendum, quod quasi donatio & tacita prædict. remissio patris usufructus sibi debiti, de qua in dist. §. fin. autem, sit nulla & egeat ad ipsius confirmationem morte patris: primo per text. in dist. §. fin. autem, qui hoc videtur probare, dum facit mentionem mortis patris, dum primo dicit, *Nullam post obitum eius licentiam habeam heredes, &c.* & iterum ibi, *Ita causa intelligatur, vt eundem usufructum post obitum patris ipse lucretur.*

Secundo, quia in donatione expressa patris filio facta durante patria potestate expresse decisio inuenitur, quod sit nulla & egeat pro confirmatione morte patris, vt probatur in dist. leg. 1. §. si pater ff. pro donat. in l. 1. donationes, quas parentes, Cod. de donat. inter vir. & vxor. Ergo idem videtur dicendum à fortiori in impropra & subintellecta donatione de qua in d. §. fin. autem res, vt nulla minime valeat, nisi morte patris fuerit confirmata. Et in expresse in proprijs terminis ita videtur tenere & intelligere, dicta §. fin. autem res gloss. ibi verb. lucretur, quæ ita se habet, *Non explicat, an teneat remissio vel diuina donatio viuente patre, sed morte eius dicit eam confirmari.* Hactenus gl' eius opin. sequuntur alij relati per Tellus Fernan. in d. l. 17. Taur. n. 59.

Sed contrarium in casu in quo loquimur, scilicet, dist. §. fin. autem res, tenet gloss. in leg. 2. ver. in potestate, Codice de inoffic. dona. vbi enumerando casus, in quibus valet donatio inter patrem & filium ponit, quando pater remisit usufructum in aduenticijs, quia tunc transfertur dominium in filium, gloss. etiam idem tenet in §. igitur. Institut. per quas person. bon. acquirunt. & in authentica idem est, Codice de bon. qua liber. Sed quia d. gl. videtur loqui in expressa remissione & propria donatione, nos vero loquimur in donatione impropra & tacita remissione, quæ inducitur per patientiam, de qua in d. §. fin. autem, ideo in proprijs terminis d. §. alleg. Cyn. ibi, qui hanc opinionem secundam videtur tenere. Sed eam tenet expressius Bar. ibid. vbi mouens dubium hoc dicit: Breiter puto,

quod tenet remissio diutina, h. e. quatenus patris viuentis voluntas durat, argum. l. ex annuo ff. de donat. inter vir. & vxor. & ideo postea dicitur morte confirmari, vt non possit postea reuocari, & sic intelligit text. illum, ex quo remanet responsum primo fundamento contrarie partis supra adducto, quatenus diximus ex eo videri in verbis supra relatis, quod præd. tacita donatio & remissio vñusfructus sit nulla, quousque morte ipsius patris confirmetur. Nam confirmatio illa mortis quæ in illo text. requiritur est ad hoc, vt non possit postea reuocari, non veto requiritur ad ipsius remissionis tacite validitatem, quia statim valet vnoquoque die quo pater paritur, licet possit reuocari, vt tenet & intelligit & sentit. Bart. vbi supra. Eundem etiam intellectum & opinio vñco verbo tenet Salic. in d. l. cum oportet, §. non autem, n. 5. in finalib. verb. dicens, quod præd. tacita remissio & diuturna donatio interim tenet, quatenus voluntas patris durat: & ideo dicitur morte confirmari, quia postea non potest reuocari, & quod ita verificetur gl. supra. d. §. fin autem res. Eandem etiam opin. sequitur & dicit videri vtiore Paul. de Cast. in d. §. fin autem res, n. 4. vbi cum Bal. & Guiliel. de Cugn. dicit, quod ista non est proprie donatio, sed remissio iuris & non acquisitio, quia patri acquiritur vñusfructus, si vult: sed si paritur filium fructus percipere, videtur nolle: durat tamen hoc quousque paritur, sed si postea non vult pati, recuperat: & hoc vult esse text. dum dicit, Sed quasi diuturna donatione. Et sic videtur donare de die in diem, nam præsumptio quæ resultat ex patientia, non extenditur vltra quam patientia interueniat, arg. l. 1. §. Julian. ff. de iure ad l. que priuat. Hactenus Paulus qui postea dicit, tene menti, quia ista sunt singularia & quotidiana.

15 Ex qua doctrina præcipue ex verbis Pauli supra proxime relatis manifestissime colligitur, quod licet pater postquam post aliquod tempus passus sit filium percipere fructus ad ipsum patrem pertinentes, possit penitere & reclamare non patiendo filium amplius percipere, & sic possit ipse pater recuperare: hoc tamen habebit locum in futurum à tempore penitentiae & reclamationis, secus vero erit respectu fructuum præteritorum perceptorum per filium ipso patre vidente, sciente & patiente, quia cum hæc quasi donatio & tacita remissio valeret statim ab initio & sit diuturna (hoc est) de die in diem, prout probatur in d. §. fin autem res, & supra est dictum, consequens est, quod pro diebus præteritis, quibus pater passus fuit filium vñusfructus, non possit pater reuocare, sed tantum pro tempore quo non consentit, h. e. in futurum. Et hoc est, quod reuera sentit & probat text. in d. §. fin autem res, & doct. supra. Imo expressius idem tenet eodem modo declarans dicta verba text. Quasi diuturna donatione, Bal. in d. l. cum oportet, §. cum autem, num. 3. dicens, quod præd. verbis datur intelligi, quod pro futuro tempore potest reuocari præd. donatio licet ipse Bal. ibi, & in d. §. fin autem res, num. 3. fortius tenet, quod hæc quasi diuturna donatio & tacita remissio ab initio fit irrevocabilis, & non possit per patrem reuocari, etiam pro tempore futuro. Sed cuius opinionem in hoc vltimo ego non teneo, licet eam testetur communem ex testimonio Croti Tellus Fernan. in d. l. 17. Tau. n. 60. quia verior mihi videtur per omnia supra. opinio secunda supra. Cyni, Bar. Salyc. & Pauli,

sc. quod præd. quasi donatio & tacita remissio valeat statim in vita patris ante ipsius mortem, pro tempore quo passus est pater filium vñusfructus, licet possit reuocari pro tempore futuro. Quam etiam opin. supra. Bar. & Pauli testatur communem Vitalis Nemaufen. in tract. de collat. in 8. q. 1. qu. princ. n. 14. vol. 7. tract. diuers. Doct. fol. 5. dicens, quod pater videtur illud donare per singulos dies loco alimentorum, vt in dicit. l. ex annuo. Eundem quoque intellectum & sententiam Bar. & Pauli testatur magis communem Boët. d. 196. n. 3. & 5. qui per toram illam decis. alias opiniones refert in hoc: hunc eundem intellectum & sententiam expressius cæteris declarando & latius probando sequitur & testatur communem Antonius Gom. in l. 48. Tau. num. 9. & 10 dicens, quod tantum videtur pater remittere & donare fructus, quos ipse filius percipit vidente & consentiente patre, non vero totum vñusfructum in perpetuum. Vnde sequitur, inquit ipse quod poterit pater quando vult reuocare & fructus percipere, quia illa scientia & patientia patris non extendit effectum suum vltra tempus, in quo fuit præstita, vt in d. §. fin autem ibi, Sed quasi diuturna donatione in filium celebranda, & c. Et sic expresse sequitur omnia supra dicta in hac secunda opinione & intellectu ad d. §. fin autem res, & clarissime sentit, quod licet pater reuocauerit, habebit tantum effectum hæc reuocatio pro tempore futuro, non vero pro præterito, quo pater passus fuit filium fructus percipere. Quod expresse etiam tenuit idem Anton. Gomez in l. 19. Tau. n. 29. in versic. quod limita & intellige. Et sic ista est vera & communis opinio, quod prædicta quasi diuturna donatio & tacita remissio vñusfructus, de qua in dicit. §. fin autem res, statim valet de die in diem, non expectata morte patris ad ipsius confirmationem, licet pater possit reuocare pro tempore, quo passus non est filium amplius percipere fructus, & sic pro tempore futuro à die reuocationis, non vero pro tempore præterito, quo pater consentit & passus fuit filium vñusfructus. Et hæc est vera mens & intellectus d. §. fin autem res, & doctorum omnium supradictorum, & ita est tenendum intrepide meo iudicio.

Quia opinione tanquam veriori & communiori retenta, non obest secundum fundamentum de donatione expressa, quod adductum fuit pro contraria opinione. Nam respondeo, quod illud est verum & procedit, quando pater aliquid dimittit de suo patrimonio, sed in nostro casu non dimittit aliquid, sed tantum renuntiat luctu legali & desinit acquirere, quia non est proprie donatio sed refutatio quædam vñusfructus, vt dicunt Bal. & cæteri Doct. vbi supra. Et ita in terminis respondet Anton. Gomez in libr. 48. Tau. num. 9.

Imo si pater expresse donaret vel remitteret filio præd. vñusfructum, statim valeret & efficeretur irrevocabilis donatio & remissio, etiam in perpetuum ex ratione supra dicta. Et ita tenent omnes supra. præcipue Paulus & Boëtius & Tellus Fernandez in l. 17. Tau. n. 63. vbi testatur esse communem opinionem & eam sequitur.

17 Ex quibus inferitur primo, non bene intellexisse (quod salua eius pace dixerim) hanc materiam Tellus Fernandez in d. l. 17. Tau. nu. 63. qui postquam retulit Paul. vbi supra inquit, quod hoc casu, patre quocunque tempore reclamante, donatio est inefficax in futurum & in præteritum: Nam

Nam hoc de præterito nec Paulus dicit nec sentit, nec verum est, vt supra probauimus: imo minus bene dicit, dum postea alerit hanc suam opinionem esse, quod dicit text. in d. §. fin autem res, ibi, Quasi diuturna donatione. Nam imo potius probatur ibi valere de die in diem præd. donationem, sicut dictum est, quam reuocari posse pro tempore præterito, prout ipse Tellus existimabat. Ex quo sequitur esse audiendam nec admitendam eundem auctorem, dum postea num. 64. ad fin. existimat tradita per Ant. Gom. in d. l. 29. num. 29. esse intelligenda secundum conclusiones per eum positas, & quod aliter non procedunt, quæ dixit Ant. Gom. vt supra. quam dicta per Tellum.

Secundo ex supra. magis communi opinione inferitur, redeundo ad postquam questionem quam supra posuimus, bene attingere fundamentum Castellii vbi supra pro sua supradicta noua opinione, quod filius per contrarium mortuo patre non possit petere à cæteris cohæredibus suis fructus, quos pater eius percipit ex bonis aduentitiis post velationem filij, ipso sciente & patiente & non contradicente. Nam cum in patre patiente filium percipere fructus ipsi patri debitos in bonis aduentitiis filij durante patria potestate, inducatur tacita remissio eorum & quasi diuturna donatio pro tempore, quo consentit & permittit, vñque quo contradixerit siue reuocauerit, vt supra conclusum est, consequens videtur, vt eadem ratione idem dicendum sit respectu filij, & sic hoc modo remanet recte, prout videtur fundata opinio noua Castellii, quamuis ipse minime ad supradicta aduertat, nec ea differat.

18 His tamen & omnibus non obstantibus meo iudicio tenendum est contra opinionem nouam Castellii vbi supra, imo quod filius post mortem patris possit petere à suis cohæredibus prædictos fructus perceptos per partem post velationem eiusdem filij, ipso filio sciente, patiente & non contradicente, vltra suam legitimam, & hoc frequentibus fundamentis.

19 Primo & argumento text. in leg. l. ius contestata tempore, §. fin. ff. de negot. gest. & quæ ibi notat Bart. num. 1. dicens per illum text. quod si pater administravit bona præbendæ filij, teneatur actione negotiorum gestorum reddere rationem administrationis de fructibus præbendæ: quia habetur loco peculij Castrensis, vt in leg. sacrosancti. Cod. de episc. & cler. & per consequens patri non queruntur: & alerit quod hoc vidit de facto: & inquit ibi Ang. se multoties vidisse patres emancipatis filiis multa donasse, & nihilominus patres in possessione mansisse, & talia bona administrasse, quod post mortem patris ille filius in diuisione, quam facit cum fratribus de bonis paternis poterit impurare fratris omnia bona & fructus ad manus patris peruenta. Et hanc opin. Bar. & Ang. per text. ibi refert & sequitur Roder. Suarez in qu. sua maioritat. in fin. num. 38. dicens quod propter hæc euitanda pater multoties in instrumentis donationis reseruat sibi vñusfructum: refert etiam & sequitur ad literam idem Rod. Suarez, in l. 9. tit. 11. vers. hæc tamen leg. limita, ad fi. lib. 1. fori, & opin. supra. Bar. sequitur alios allegas Matth. de Allic. decis. Neapolit. 241. num. 2. vbi inquit quod pater tenetur restituere filio fructus perceptos ex suo beneficio vel eorum pretium, quem allegans sequitur etiam Didac. Perez in l. 1. tit. 8. libro 3. ordin. col. 1031. ad fin. & colum. seq. vbi alle-

gat idem tenentem Palat. Rub. in rep. rubric. de donat. inter vir. & vxor. §. 42. num. 9. vbi non solum hoc tenet, sed etiam in num. 10. ampliat, quod si pater, qui hos fructus beneficii filij percipit est mortuus, eius hæredes debent restituere. Pro quo allegat optimam doctrinam Bartolomei Salyc. in leg. filia cuius, Codic. famil. et c. in fine, & est in num. 24.

Vbi querit, si pater bona aduentitia filij dilapidauit & consumpsit, an filius possit petere hoc damnnum sibi emendari à fratribus vt patris cohæredibus & responderet, quod siquidem pater in his bonis non habet vñusfructus, & tunc pater tenetur filio, ac si emancipatus esset, quia in talibus rebus tanquam extraneus & sui iuris est iudicandus. Si vero pater habet vñusfructum in his rebus tunc si quidem dilapidatio & consumptio concernit fructus tantum, & tunc pater non tenetur, cum pater non teneatur conservare eos filio, nec de eis rationem reddere, vt in l. cum oportet, §. non autem, & in l. non solum, §. hoc præcludit abo, Cod. de bon. que lib. Si vero hoc eundem casu dilapidatio & consumptio concernit rei substantiam, si est modica, de illa non curatur inter patrem & filium: si vero est magna vel enormis, pater tenetur filio effectualiter, ad l. cum oportet, §. fin. & sic naturaliter & ciuilliter. Ideo hæc obligationes in hæredes transeunt, l. pro hæredicariis, C. de hered. ad. & sic isto casu fratres eius cohæredes tenebuntur fratri. Hactenus Salyc. vbi additio eius refert Bal. idem prope tenentem, quem etiam refert & videtur sequutus Boëtius dec. 61. n. 19. Ergo cum hæc omnia ita se habeant, consequens est, vt pater & eius hæredes teneantur rationem reddere prædict. filio de fructibus, per partem perceptis, & ex bonis aduentitiis ipsius filij per velationem, cum per dict. l. Regiam amittat pater vñusfructum bonorum aduentitiorum filij post ipsius velationem.

Nec obstat si primo replicetur, quod opinio supra dict. Bar. & sequentium procedat, quando pater tanquam administrator filij percipit fructus præbendæ, vt videtur Doct. præsupponere, quo casu nil mirum si non inducatur donatio, arg. l. Nesen. ff. de negot. gest.

Cum administrator & eius hæredes teneantur omni tempore rationem reddere, vt constat ex late traditis per Roland. à V. l. l. conf. 49. per totum lib. 1. & probatur in leg. fin. tit. 16. partia 6. Nam primo respondeo, quod etiam in nostro casu pater qui percipit vñusfructum bonorum aduentitiorum, postquam ad ipsum filium incipit pertinere, hoc est, post velationem videtur administratorio nomine percipere, & sic nomine filij & ad ipsius utilitatem: Ergo eos tenetur restituere, & tam ipse quam sui hæredes tenebuntur rationem de eis reddere prædicto filio.

Et ita inquit Socin. & conf. 2. num. 7. & conf. 73. num. 10. volum. 3. & confil. 92. colum. 2. volum. 4. quod pater & mater de bonis filiorum tenentur reddere rationem administrationis, quando ad filium pertinent pleno iure: quam opin. Socin. vbi supra, & alios plures Dd. allegans sequitur Rol. à Valle d. conf. 49. n. 11.

Secundo respondeo, quod etiam in casu præsupposito quando pater percipit fructus præbendæ filij, licet filius expresse hoc non inuenerit patri, sed tacite permiserit & passus fuerit partem fructus suæ præbendæ percipere adhuc tanquam eius administrator tenebitur de eis rationem

reddere filio, quia hoc casu etiam loquuntur Dd. *supra* allegati, ut constat ex eis. Ergo merito quod idem dicendum sit in nostro casu aduersus opin. Castell.

Secundo non obstat si aduersus doctrinam Salyc. *supra* adductam in fraudem huius secundae opinionis replices, quod ipse loquitur, quando pater consumit & dilapidat aduentitia filii, tam in usufructu quam in proprietate. Nos vero agimus, quando pater tantum percipit & consumit usufructum, & sic videtur dinersum: quia respondeo quod Sal. ibidem recte inspectus loquitur, tam respectu usufructus solius quam proprietatis simul, quia de utroque generaliter loquitur in primo membro, quando usufructus ad patrem non pertinet in bonis aduentitiis filii, ut constat ex dictis per eum in secundo membro, quando ad patrem pertinet usufructus, ubi facit distinctionem, an usufructus tantum, vel etiam substantia consumpta sint, quia in his duobus ultimis casibus diuersu potius in vno, quam in alio determinat. Ergo cum in primo membro vnum determinauerit, consequens est quod sentiat de utroque, scilicet de usufructu tantum consumpto, vel de proprietate simul, & sic optima est profecto decilio & doctrina Sal. *ubi supra*, in proposito nostro contra Castell.

23 Secundo ¶ & principaliter pro hac nostra opinione contra opin. Castell. adduco optimam doctrinam, & meo iudicio expressam in proposito, Pauli de Cast. in d. l. cum oportet, §. fin. autem res. m. 3. C. de bon. qua lib. ubi cum Paul. declarat text. illum loquentem in parte tacente & permittente filium percipere usufructum bonorum aduentitiorum ad ipsum patrem pertinentem, quaerit hoc modo. Sed pone contra: filius qui plura lucratus est & lucratur quotidie, illa lucra ponit in communi, & expendit pro communi familia sustentando patrem & fratres, mortuo patre repetit illam pecuniam à fratribus pro rata, dicens quod pater habuit usufructum hoc modo expendendo, sed falua debet esse sibi proprietatis, fratres dicunt, quod videtur ipse donasse patri, postquam non retinuit, sed expendit atque huius §. Quid iuris? Bart. *supra* familia hereditaria. l. corram, dicit Nicol. de Macharel. tenuisse hanc partem, ut videatur donasse postquam non retinuit, sed expendit arg. hic & *supra* post princ. l. dam dicit sibi possessa sum &c. Sed certe propter hoc quod non possederit, non videtur resultare illa praesumptio, quia cum pater vtatur & fruatur lucris filii, ipse possidet, & non filius, & tamen falua est proprietatis. Dic ergo quod praesumptio resultat ex eo, quod ipsemet expendit voluntarie, & propter affectionem personarum: ex qua resultat praesumptio donationis, ut in l. vtrum, ff. de dona. inter vir. & vxor. hic loquitur quando pater erat mortuus. Haec tamen Paul. Ergo ecce expresse positam nostram quaestionem ad litteram, & decidit Paul. mirabiliter, quod siquidem filius non possidet, sed pater & ipse vtatur & fruatur lucris filii, falua remanet proprietatis filio (quia in quaest. Pauli tantum dubitabatur de proprietate pecuniarum, quia usufructus pertinebat ad patrem) & non resultat praesumptio donationis. Si vero ipse filius expendit voluntarie pecunias pro communi familia sustentatione, tunc eo, quod ipse voluntarie fecit, iuncta coniunctione & affectione personarum inducitur & praesumitur donatio. Ergo cum in nostro casu pater possideat bona aduentitia filii quia nondum ea restituit filio suo, prout te-

netur post velationem, filij: & ipsemet pater propria vel suorum famulorum manu percipiat usufructum, post velationem filij, absque eo quod filius expendat voluntarie, nec percipiat, sed tantum patitur patrem per se, vel per alios percipere & frui, dicendum est non praesumi donationem, sed saluam remanere praed. usufructum filio (h. e.) ipsius petitionem, iuxta supra. Pauli doctrinam, praeterquam si ipsemet filius dederit expresse licentiam patri percipiendi vel si percipit ipse filius, & patri vel fratrib. ministret pro eorum sustentatione, quia tunc bene inducitur donatio propter affectionem & coniunctionem personarum, secundum Paul. *ubi supra*. Et ita poterit limitari haec secunda nostra opinio, & in eo casu saluari opinio Castell: quod est satis notandum.

24 Tertio ¶ & principaliter pro hac secunda nostra opinione contra Castell. allego optimam & expressam l. Regiam, scilicet d. l. 48. Taur. quae hodie est l. 9. tit. 1. lib. 5. nona recopil. Regia, cuius verba sunt haec: Mandamos que de aqui adelante el hijo o hija, casandose y velandose,ayan para si el uso fructo de todos sus bienes aduenticios pnesio que sea viuos su padre: el qual sea obligado a sero restituir sin le quedar parte del usufructo dellos. Ecce ergo l. expresse determinantem, quod post velationem filius habeat sibi usufructum bonorum aduentitiorum, & quod pater teneatur ei restituere praed. bona absque eo quod sibi remaneat vlla pars vfruct. eorum. Ergo cum pater omnia haec, tam in usufructu quam in proprietate teneatur restituere post velationem, eo modo vt penes patrem nihil remaneat, cum sit in mora non restituendo, quia dies velationis interpellat pro homine non debet esse melioris conditionis, quam si restitueret statim post velationem, quia mora nocet moroso: & alias daretur absurdum, praecipue quia filius videtur iuri suo petendi d. bona cum fructibus renuntiare cum sciat durare, arg. l. scire, §. non videtur, ff. quib. mod. pign. vel hypothe. solu.

25 Aliter ¶ autem daretur inconueniens, quod si debitor cuiuscunque rei vel quantitas tempore statuto non soluat, & creditor sciens lapsum esse tempus solutionis, non petat debitum per aliquod temporis spatium, sed pariatur debitorem negotiari vel lucrari cum pecunia sibi debita, vel emptorem fructus percipere ex praedio vel fundo vendito & sibi tradito, non solum pretio vel parte ipsius tempore conuento, non possit postea suum debitum vel pretium non solum cum vsuris propter fructus perceptos ab emptore petere, quod minime est dicendum, etiam inter coniunctos, quia est contra plura iura, praecipue contra text. in l. 2. C. de vsur. & in l. conuabit, C. de alt. empr. & ea que late circa illorum iurium interpretationem tradit Coar. lib. 3. var. cap. 4. per totum, diximus *supra* c. 2. quia debitor hic est in mora & mala fide, & non debet lucrum consequi, nec commodum reportare ex sua mora & delicto, nec praescribere cum mala fide vilo tempore. Ergo ita & eodem modo attentis supra dictis, praecipue d. l. Regia dicendum est in nostro casu, quod licet pater post velationem filij non restituat ei bona aduentitia, sed eis fruatur, licet filius non petat sed patitur, teneatur postea eius haeredes ad praed. usufructum filij soluendum: maximeque in hoc nostro casu adest alia maior ratio pro filio, quam in ceteris casibus, scilicet quia propter reuerentiam & timorem patris non petiit

petiit in vita patris ab eo praedicta bona aduentitia, nec eorum usufructum, id referuans in tempore mortis patris vel postea, vt infra statim latius de hac ratione dicetur in responsione ad argumentum & fundamentum Castell.

Et tenendo hanc secund. opin. quae meo iudicio est verior non obstat fundamentum Castell de patre, quod profecto vt gentilissimum videtur, secundum id, quod *supra* late discerimus: & oportet bene satisfacere huic fundamento, vt haec nostra opinio possit persuaderi.

26 Nam ¶ ei respondeo dupliciter, primo esse magnam differentiam rationem inter patrem & filium hoc casu: quia quando filius percipit usufructum ad patrem pertinentem sciente & patiente patre, ipse pater, qui patitur, possidet praedicta bona: vnde cum ipse possideat & videat & patitur filium vt suum, merito quod videatur donare: At vero in nostro casu quando pater post velationem filij adhuc retinet bona aduentitia filij, & fruatur eis & non restituit filio, ipso vidente & patiente, non possidet ipse filius, sed pater qui fruunt, & ideo cum à se ipso recipiat usufructum, nil mirum si non praesumatur donatio: quia si filius non prohibet patrem vt frui, est quia nondum sunt sibi tradita bona sua, & scit ius sibi durare ad petendum postea praedicta bona sua cum fructibus, & ideo non videtur iuri suo renuntiare, quia alia coniectura capi potest quam donationis, scilicet quod patitur vt sibi postea restituatur fructus cum proprietate, & quotiescunque alia coniectura capi potest quam donationis illa est capienda, vt in l. cum de indebito, ff. de probat. cum similit. At vero quando pater patitur filium percipere usufructum ad ipsum patrem spectantem, nulla alia coniectura, quam donationis capi potest, praecipue inter ita coniunctos, cum ipsemet pater possideat, & nullum ius nec actionem habeat, quod intendat contra filium, sicut in nostro casu habet filius contra patrem, scilicet conditionem ex d. l. Regia Tauri pro ipsis bonis & usufructu eorum consequendis. Et haec est subtilis ratio differentiae inter hos casus & magna, si bene consideretur.

Ex quo videtur dicendum, quod si pater postquam filio tradidit bona sua aduentitia post velationem, vidente & patiente filio, eidem bonis vtatur & fruatur, filius videatur hoc casu donare, ac per consequens id petere postea non valeat: nisi contra hoc dicas obstat quae statim infra dicentur.

27 Secundo ¶ & fortius respondeo fundamento Castell, esse magnam differentiam rationem in alio inter hos casus, quia filius cum videt patrem potiri usufructum post velationem id patitur & non audeat prohibere, seu contradicere propter metum reuerentialem, quem habet erga patrem, qui impedit prohibitionem, & differt petitionem bonorum aduentitiorum cum suo usufructu vique ad tempus mortis patris, propter reuerentiam quam ipsi debet, nec alias cum eo rixetur, & pater irascitur & querat exinde opportunitatem praed. filium exheredandi, vel saltem priuandi tertio & quinto, quod iure Regio potest facere pater, concedendo aliis filijs vel etiam extraneis, saltem quintum, praesertim si pater sit austerus & rigidus, & ob hoc euitandum filius motus iustis respectibus & considerationibus, & quasi compulsum praed. metu reuerentialem non contradicit, referuans ius suum, vt illud possit deducere post

mortem patris in iudicio aduersus cohæredes, quo casu nullum impedimentum sibi praestat taciturnitas & patientia praecedens, propter metum supra d. reuerentialem, *inxi. gl. in lib. 1. §. quia oneranda. & per text. ibi ff. quar. ver. act. non detur.*

28 Et licet ¶ praed. metu reuerentialem solus de per se absque alio sufficiens non sit ad rescindendum contractum gestum per filium, vel vxorem vel consensum expressum alienationi ab eis praestitum, iuxta communem resolutionem, quam tradidimus *supra* c. 1. ad ff. sufficit tamen ad hoc vt patientia filij ob reuerentiam patris vel vxoris erga maritum non praediciat eis, saltem vbi tractatur de magno praedicio ipsorum: tamen alios allegans resoluit optime Boer. dec. 100. n. 20. & 21. & sic optime remanet satisfactum fundamentum Castell, & expressum habemus, quod patientia illa filij ei non potest praediciare, cum agatur de magno sui praedicio. Itaque euidenter constat, nihil obstat iam fundamentum Castell. Et ex hac consideratione redditur verissima haec secunda nostra opinio contra Castell. praecipue iunctis his omnibus quae pro hac secunda parte *supra* adducta sunt. Vnde si usufructus, de quo est quaestio nostra esset modici praedicii, forte non haberetur respectus, nec curandum esset de filij petitione, nisi adhuc idem quod in magno praedicio dicere velis, propter alia fundamenta & rationes *supra* adduct. licet haec vlt. cessent.

Non obstat etiam coadiuuatio fundamenti Castell, quam supra fecimus, dicendo patrem & filium esse correlatiua, ac proinde dispositum in vno censeri esse dispositum & habere locum in alio.

29 Quia ¶ respondeo, hoc argumentum recte procedere subsistente eadem ratione in utroque casu ex correlatiuis, quia si diuersa ratio militat, fallit argumentum supra dictum, vt expresse tradit Eucardus in cent. legalis. 76. in argum. a correlatiuis, col. si in vers. istud tamen limitatur singulariter: sed in proposito non est eadem ratio in filio, quae in patre, vt *supra* vifum est, igitur non est idem dicendum in filio & in patre in proposito, d. l. cum oportet, §. fin. autem res, C. de bonis qualib.

Non obstat etiam aliud fundamentum, quod pro opinione Castell supra fecimus de inaequalitate successione inter fratres si secus diceremus, quam Castell. tenet, quia respondeo nullam inaequalitatem dari hoc casu retenta nostra opinione, quia quod filius hic capere debet, & petit ab aliis suis cohæredibus circa d. usufructum, quem eius pater percipit in vita velationem ipsius filij, non capit iure hereditario successione, sed tanquam sibi debitum in vita patris ex l. Regia dispositione: Vnde est, quod tanquam debitum deducendum sit ex corpore hereditario ante omnia, iuxta l. subignatum, §. bona, ff. de verb. sign. & ita tanget & diminet partem hereditariam ipsius filij petentis, pro sua portione, & ita tenet. Nec obstat, quod ceteri filij constituti in potestate patris, acquirunt patri & filius velatus sibi tantum, quia hoc sic dispositum exstat à iure communi & Regio, vnde sic seruandum est, & qui vtitur iure suo, nemini facit iniuriam. Et ita remanet bene fundata & probata haec secunda opinio, quae mihi verior de iure & tenenda videtur & ideo calammum extendi in hoc articulo, quia subtilis est, & quotidianus in practica.

Vltimo pro complemento ¶ huius c. solum aduerto, quod hodie iure Regio, per d. l. 16. Taur. & per

per l. 17. quæ hodie sūt, l. 1. & 10. tit. 6. l. 5. nou. recop. Regia, videtur, quod etiam absque iuramento valeat statim donatio inter patrem & filium, siue emancipatum, siue in patria potestate constitutum, saltem respectu tertij & quinti meliorationis, siue ea fiat in testamento, siue in contractu inter viuos, ita tamen vt possit reuocari, nisi facta melioratione per contractum inter viuos traditio intercesserit, vel scriptura tradatur coram tabellione, vel si donatio fiat ex causa onerosa: quia his tribus casibus melioratio statim est irrevocabilis, vt in dict. l. Regis probatur. Et ita in terminis tenet Anr. Gomez, in d. l. 17. Taur. num. 8. loquens generaliter in donatione simplici inter patrem & filium facta, non declarans id procedere in donatione, siue melioratione tertij & quinti: Idem tenet ibi Caste. gl. 1. col. 3. & ceteri glossat. Tenent etiam eandem opinio. Gregor. Lop. in l. 3. tit. 4. part. 5. in glos. 1. ibi, *Hodie tamen*, vbi aduertit optime & vere ex præd. l. Regis, hoc procedere respectu tertie partis bonorum (adde tu, & quinta, vt in d. l. 26.) quia in prædictis partibus potest pater filium meliorare, & in his casibus loquuntur d. l. Regia. Respectu vero aliorum bonorum patris iura antiqua remaneant in correcte, in xtra l. præcipuus, cum siml. C. de appellat. Et ita debet restringi & limitari, quod generaliter tradit Anton. Gomez vbi supra. in quacunque simplici donatione, cuius opinio non est vera, alio præterea fundamento: quia pater in alio, quam tertio & quinto non potest aliis filiis præiudicare, & si aliud faceret, iam duplex ratio nullitas esset: prima, quia inter patrem & filium in eius potestate constitutum, quæ non valet, vt supra est dict. secunda, quia vltatertium & quintum, quod est contra ius Regium. Et ita est tenendum, licet de hac opin. Gregor. valde dubitet Matienço in l. 1. tit. 6. lib. 5. nou. collect. Reg. gl. 3. num. 5. dicens. Ideo tene communem.

Sed inuenio quod idem tenet Ant. Gom. in l. 29. Taur. n. 30. immemor sui tenet, præd. l. Regia. esse intelligendas secundum ius commune, vt minime quidem valeat præd. donatio, vel melioratio tertie vel quinta partis bonorum, nisi sequuta confirmatione per mortem patris, Sed hæc opinio, præterquam quod est contra eundem auctorem & contra Greg. Lop. vbi supra aduersatur prædict. l. Regis, quæ expresse probant, valere statim præd. donationem, licet possit reuocari, nisi in tribus casibus prædictis: & ideo tenenda est præcedens opinio, & cum his omitto hoc quartum caput, & capio quintum.

S V M M A R I V M.

- 1 Donatio facta à patre filio, vel inter virum & uxorem, vel à pralato de rebus ecclesia ob benemerita, valet.
- 2 Benemerita hæc debent esse artificialia vel officialia, & non sufficiunt obsequialia.
- 3 Filius patri obsequium & reuerentiam debet, non operas.
- 4 Pater non potest compellere filium, vt sibi seruiat.
- 5 Pater non potest cogere filium vt sibi seruiat & relinquat futorem vel cædonem, cui se obligauit prius ad seruandum per certum tempus.
- 6 Filius tam ex omnibus causis tanquam pater obligatur, & ob id agi cum eo poterit, vbi quomodo hoc intelligatur?

- 7 Filius qui diu administravit bona paterna, dum pater esset senex & alij fratre minores, an post mortem patris possit petere salarium sibi præstandum præcipuum pro tempore administrationis?
- 8 Casus in quo filius potest petere dictum salarium pro sua administratione.
- 9 Filius rusticus, qui in agro patris laborauit bobus vel ligone, patri pleno iure querit de rigore.
- 10 Filium emancipatum potest ab heredibus patris petere salarium pro seruitio quod impendit ipsi patri & eius bonis in vita ipsius, quando illud seruitium est considerabile & estimabile, & ad id filium non tenebatur.
- 11 Filius naturalis idem potest petere.
- 12 Filius, qui seruitio matri, idem potest petere.
- 13 Pater potest donare filio ob seruitia & benemerita, etiam eo casu, quo filium non potest pro eis petere salarium.
- 14 Sed ad hoc requiritur quod merita & seruitia æquiualeant vel donata.
- 15 Reuocatur opinio Bal. existimantis, quod infra dimidiam potest donatio hoc casu æquiualeat.
- 16 Benemerita & seruitia probanda sunt per filium, ad hoc vt valeat donatio sibi à patre facta ob ea, quæ non sufficiunt assertio patris, cum sit in præiudicium legitima aliorum filiorum, & num. 17. idem in donatione pralari de redditibus ecclesie.
- 17 Donatio facta à pralato cum consensu capituli de redditibus prædiorum ecclesia propter benemerita, ad hoc vt valeat, debet vere consistere de bene meritis & seruitiis.
- 18 Quoad forum consuetudinis, sufficit quod benemerita & seruitia sint vera, licet de eis non constet.
- 19 Benemerita sunt probanda, etiam si specificè declarantur in ipsa donatione.
- 20 Assertio benemeritorum in personis prohibitis donare simpliciter, vt inter patrem & filium, & à clerico concubino, an firmetur: & num. 22.
- 21 Confectio testatoris in testam. facta de debito vel de pretio venditionis solutio à filio, vel de tali re emptæ de pecunia filij, non nocet ceteris filiis in sua legitima, etiam si talis confessio sit iurata, nisi constet vel probeatur ex verisimilibus debitum vel solutio.
- 22 Hoc saluti respectu tertij & quinti inter filios & alios descendentes, & respectu quinti inter extraneos.
- 23 Resolutio vera, an assertio benemeritorum confirmetur iuramento?
- 24 Parentes non possunt ex causa remunerationis donare vel meliorare filios vel alios descendentes ultra tertium & quintum, & num. 27.
- 25 L. 10. tit. 6. lib. 5. nou. recop. Regia ampliat.
- 26 Pater licet non possit iura conscientia extranei ultra quintum donare vel relinquere, bene tamen poterit id excedere per contractus onerosos, vel improprias donationes, quales sunt ad remunerationem, & quomodo hoc intelligatur.
- 27 Dari an possit aliquid amplius valoris benemeritorum in præiudicium filiorum.
- 28 Patri non licet in præiudicium legitima filiorum rem expendere, etiam in causam Dei, & in rem eius oculis gratissima, nec favore animæ.
- 29 Differentia inter donationem simplicem & ob benemerita.

- 30 Donatio ob benemerita non potest reuocari in quantitate permiffa.
- 31 Donatio ob benemerita, non reuocatur ob ingratitude.
- 32 Donatio ob benemerita non reuocatur nauitate filiorum.
- 33 Si extraneus probauerit debitum ob seruitia excedens dictum quintum, non ratione donationis, sed debiti defuncti exsoluendum erit.
- 34 Donatio & priuilegia concessa à Principe ob remunerationem, transeunt in contractum, & sunt irrevocabilia.

CAP V T V.

De donatione à patre filio in potestate facta ob benemerita & seruitia.

DONATIO à patre filio constituto in ipsius potestate facta, licet regulariter non valeat, vt supra vifum est, si tamen fiat ob benemerita & seruitia, bene valet & tenet gl. communiter approbata in authentica, vnde & si patris, C. de inof. testa. vt hoc nomine testatur aliquot allegans Rolan. à Valle conf. 98. num. 45. lib. 1. & tradunt late Dd. in l. si donat. C. C. de collat. & Tiraq. plurimos referens in l. si vnam, verb. donatione largitus, num. 20. C. de renouand. donat. vbi n. 19. idem dicit in donatione ob benemerita facta inter virum & uxorem vt statim valeat, & in n. 27. idem asserit in prælato, qui licet prohibetur res ecclesie alienare, potest tamen pro remuneratione meritorum in ecclesiam collatorum alienare. Et supradict. gl. sequuntur plures allegati per Mench. lib. 3. controuers. vlt. frequent. e. 46. num. 8. Sed ad hoc vt procedat hæc communis opinio tria requiruntur, quæ cumulat Rom. n. 7. l. n. 3. in d. l. si donatione.

1 Primo, quod benemerita non sint obsequialia, sed artificialia vel officialia: ita Bal. in d. l. si donatione, n. 1. in fine, Salyc. num. 3. dicit communem l. ibi, n. 3. in fine, tenet Salyc. in l. filia cuius, num. 12. C. fam. l. heresic. Cornueus conf. 144. num. 1. d. Anton. Gom. in l. 9. Taur. num. 23. per text. in l. si pater, s. 1. ff. de donat.

2 Sed probatur & melius, quia filius patri obsequium & reuerentiam debet, vt in l. veluti, ff. de iustitia & iure, melior text. in l. nullum, quæ est l. penult. ff. de obseq. à liber. & libert. parentib. & patr. præb. vbi inquit text. Nam pietatem liberi parentibus, non operas debent.

3 Ex quo text. & ex suprad. infertur primo, non bene dixisse Alb. in d. l. veluti, n. 26. & Ang. conf. 85. incip. pater habens filium, n. 3. vbi tenens, quod pater potest compellere filium, vt sibi seruiat, quem sequitur Boer. dec. 195. n. 5. Nam cum filius patri non debeat operas, non poterit eum compellere pater, vt sibi seruiat. Et ita inuenio quod supradictos Dd. reprehendit Arias Pinel. in l. 1. Cod. de Angel. n. 8. Cornueus 7. in authentica ex testamento, C. de collat. l. in l. illud. n. 7. C. eodem, & Matth. de Afflic. dec. Neapol. 308. n. 4. & Signor. de Homodeis conf. 63. & Cortal. in l. frater à fratre, n. 37. ff. de condit. indeb. & ibi Ioan. Baptista de Sanct. Severin. n. 71. & Bald. in l. cum oportet, n. 11. C. de bon. que lib. Bertrand conf. 71. n. 3. vol. 1. idem conf. 41. n. 3. volum. 3.

4 Addit tamen & Alber. vbi sup. d. n. 26. quod si filiusfamil. se obliget futuri vel cædoni, vt illi

seruiat per certum tempus, non posset pater hoc casu cogere filium, vt sibi seruiat, & relinquat futorem: cuius opinio sequuntur ibi Zaf. n. 3. Claud. 8. & l. in l. 1. §. huius studij, n. 16. ff. de iustitia & iur.

Quia filiusfamil. ex omnibus causis tanquam pater obligatur, & ob id agi cum eo, tanquam cum patrefamil. potest: text. est expressus in l. filiusfamil. ff. de act. & oblig. & in l. tam ex contractib. ff. de ind. per quæ iura & alia plura hæc est communis opinio, quod filiusfamil. obligetur ex omni contractu, secund. Ant. Gom. c. de serui. n. 11. qui n. 12. tractat in quibus bonis possit fieri hoc casu exequutio, & an possit carcerari. Ergo si hæc ita se habent filius, qui præd. conventionem cum futore vel cædone fecit, tenebitur illam adimplere, & pater non poterit amouere, quod est notandum in proposito, quia vulgares contrarium existimant. Non loquor in pupillo filiofamil. nec in adulto minore 25. ann. in illis etenim aliud esset. Quia pupillus nullo modo potest ciuilitate saltem obligari, nec adultus curatorem habens sine curatoris auctoritate, si vero curatorem non habeat, licet obligari possit, id tamen intelligitur reuocabilitate per restitutionem in integrum si lædatur, sicut etiam posset restituatur, quando enim sui curatoris auctoritate se obligauit, si lædatur, vt sunt iura ordinaria in suis locis, quæ hic ideo non allego, quia non est nostra materia, & omitto vt ad alia transeamus.

Ex quibus omnibus in hoc primo requisito dictis, infertur verum esse videtur dictum illud factis allegatum Fulg. in l. illud, C. de collat. num. 3. vbi scribit, quod si pater habet multas possessiones, quas non potest gubernare, quoniam agit ætatem decrepitam, quod si filius maior possessiones curat, & alius filius infanilem æge ætatem, quod mortuo patre filius maior in dimissione poterit representare operas suas, & petere sibi dari tantum salarium, quantum dandum esse negotiorum gestori. Fateratur tamen Fulg. quod vix hoc impetrari possit, & quod videtur iudicari contrarium. Sed ex d. nullum, iunctis supradict. videtur verum esse dictum illud Fulg. quia filius pietatem patri debet non vero operas. Inuenio quod dictum Ful. sequitur & maxime commendat Anr. Gom. in l. 29. Taur. n. 24. contra l. quem refert tenentem contrarium, & inquit ipse Ant. Gom. quod hæc opinio Fulg. videtur æqua & iusta, & quod ita practicaret ipse. Inuenio etiam quod Did. Perez Salmartin. in l. 1. tit. 2. l. 1. ordinam. col. 63. in vers. vltimus offert se nobis subtile dubium, tangens hanc questionem, se remittit ad Fulg. vbi supra & ad Tiraq. in tractatu de primogen. quæst. 80. Inuenio etiam hanc rem plenissime agentem Hispanum Bæzram, in tract. de decim. tutori Hispanicæ iure præstand. c. 2. num. 3. & 9. & quatuor sequen. qui in d. n. 3. existimat opinio. l. al. contra Fulgos. veritorem esse: tandem d. n. 9. & sequen. ditinguit, vt siquidem filius hic laborans in re patris, non reddidit eam meliorem vel vberiore, sed tamen operam suam compenlati vult, & tunc existimat non esse habendam eius rationem, nec salarium soluendum: si tamen res paterna in substantia vel fructibus creuisset ex opera filij, & tunc eius rationem habendam esse cenfet per supradict. præcipue quia filius non debet operas artificiales patri, licet debeat obsequiales, vt supra est dictum, & hoc casu inquit ipse num. 13. oportere elucere iudicia

dicis prudentiam in æstimatione huius operæ filii, quia si filius propriis manibus laborabat, vites conseruebat, terram rastro & ligone exercebat, vnde caulatum fuit maximum paterni fundi incrementum: certe habebitur eius ratio. Si tamen phalerato vinctus equo, ius vbi propinquum ibat, operarios excitaret, fructus rapaci manu aucti non sinebat, operis metcedem solvebat, maiora debet patri, & leuicula hæc sunt laudanda potius quam præmio efficienda, intererat n. eius, paternam rem non deformari nec conteri. Tandem concludit, quod si iudex esset, parcissime operam filij æstimaret, nisi operæ qualitas & vilitas & aliud inuaderent. Itaque ex dictis diffule per d. moderum satis colligi potest, raro & parcissime æstimandam esse operam filij, qui bona patris administravit, ipso patre viuente, ad hoc vt deat filio salariam habendum præcipuum præ cæteris fratribus.

Quæ opinio hodie attento iure Regio mihi verissima videtur contra Fulg. cum Iaf. scil. quod filio huic nullum salariam debeatur nec dandum sit, mortuo patre pro sua opera, quamuis vili admodum bonis patris, etiam in casu, quo Bæza vbi supra existimat æstimandam esse operam filij, licet parcissime: nam ipse nihil æstimandam esse censet, & hoc per l. expressam tertiam, tit. 20. part. 2. quæ loquitur in parentibus & filiis ita se habet. *E despaes que gelas mostrarem conuene que se sepan feruir dellos ca assi como es razon y natura, e derecho, que los hijos sepan obedecer a los padres e feruir los, orrosi es que los padres sepan feruir se e ayudar se dellos: por que de otra guisa no se mostraria que les auian amor verdadero, nin se les tornaria en pro la crianca, nin la guarda que en ellos ouiesse fecho. E de mas es cosa muy sin razon e que parece mal, quando el home no se sabe feruir de lo suyo, e mas de los hijos que son suyos quitamente, mas que otra cosa para feruir se dellos a su voluntad.* Ecce ergo l. expressissime probantem contrarium quod d. l. nullum, respectu operarum, nam l. Regia hæc probat parentes posse se feruire de filiis ad libitum, & quod filij ipsi teneant patri feruire, & ita Greg. Lop. ibi in gl. *Que son suyos*, inquit, Non ergo poterit filius, qui multo tempore seruiuit patri in rebus paternis, petere aliquod salariam etiam mortuo patre, cum veniat ad diuisionem bonorum, licet contrarium voluerit Fulg. in l. illud, C. de collat. vbi Iaf. illum reprehendit: hæcenus Gregor. Lop. & vltimus ad finem eundem g. inquit. Item ex ista l. potest dici, quod etiam ad operas industrialis filius teneatur patri, licet contrarium de iure communi dicebat Bal. in authentica ex testamento, col. 4. C. de collat. & ad idem allegat aliam l. Regiam, fin. tit. 7. part. 2. in finalib. verbis illius libi, *E orrosi, de men feruir se dellos en tiempo de paz y en tiempo de guerra.* Ecce igitur aliam l. Regiam idem probantem, quod dicit l. 3. & certe l. has nullus Hispanorum allegat ex tangentiibus questionem hanc, præterquam Bæz. nouissime vbi supra num. 14. vbi n. 15. adhuc remanet in supradict. sua distinctione, nihil respondens dictis leg. Regiis, sed imo confirmat suam opinionem ex eis, dum existimat, raro æstimandam esse operam filij. Et profecto, si mihi credere fas est, multis annis antequam Bæza prædict. sua commentaria in lucem proderet, ego ill. illas sciebam & videram notalque habebam contra opin. suprad. Fulg. & cætera, quæ dicta sunt ex d. l. nullum.

Præterea † in confirmationem huius meæ

opinionis, quod nullum salariam sit filio soluendum in hoc casu etiam iure communi, allego Nauar. in *Mannual. confess. c. 17. num. 144. & 148.* vbi tenetur: tunc demum filio huiusmodi esse soluendum salariam post mortem patris pro sua opera & labore, quando filius non tenebatur altere patrem, quia pater habebat vnde se aleret, & præter hoc filius expresse vel tacite protestauit, quod pater sibi debebat soluere, vel dare pro suo seruitio, quod alij extraneo daret, si ipse filius ei non seruiret, Nam alias inquit Nauar. vbi supra quod non posset filius hic petere à suis fratribus hæredibus patris illud salariam præcipuum pro suis seruitiis, quia præsumitur impendisse amore filiali, secund. Ang. in l. *Nesumum ff. de negot. gest. per tex. ibi, & in l. 1. & in l. alimentis, C. de negot. gest.* quam protestationem (cum sit contra diuisionem dictarum legum Regiarum & contra id, quod filius tenetur facere) ipse profecto non admitterem, nisi in casu suprad. Nauar.

Facit etiam pro hac mea opinione, quod de-9 cidit Sal. in l. certum, num. 5. C. fami. herisc. vbi inquit, quod si filius rusticus in agro patris laborauit bobus vel ligone, & similib. quod patri queritur pleno iure dicitur tenet ibi de rigore Bal. num. 11. licet aliud dicat de æquitate.

Sed † antequam ab hoc articulo me expediam, illud maxime aduertendum censet pro perfecta declaratione supradict. quod d. l. Regia videtur expresse loqui in filio in potestate patris constituto, in quo magna est ratio patri impendendi seruitium personale & operas artificiales: At vero d. l. nullum, quæ contrarium probat, loquitur expresse in filio emancipato, vt ex ipsa constat, in quo diuersa est ratio respectu operarum artificialium, quia iam est separatus & dicitur à manu patris & ipsius potestate. Et ita inuenio quod Did. Perez vbi supra col. 61. ad ff. tenet, quod debitum ex causa seruitij non est filio in legitimam imputandum, quando tale seruitium erat æstimabile, & filius impendens erat emancipatus, qui has operas patri impendere non tenebatur, sed tanquam famulus ei impendit, vt rusticis moris est: quia tunc debetur ei salariam, vt euilibet extraneo: filius namque non debet esse deterioris conditionis hoc casu quam extraneus: imo, vt naturalis æquitas suadet, melioris. Et in hoc sane casu, scil. in filio emancipato potest saluari dictum Fulg. & sequacium, & omnia supra adducta pro eo, & distinctio Bæzæ vbi supra quia opinio nostra contra Fulg. loquitur & procedit recte & absque dubio in filio in patris potestate constituto. Et hoc modo sunt intelligende d. l. Regiæ & limitanda in filio emancipato, vt ipse sentiant.

Ex † quo inferitur, idem quod dictum est in filio emancipato, dicendum esse in filio naturali, cum is non sit in patris potestate, iuxta tex. in pr. *Inst. de par. potest.* Sed dubium est, si dum seruiret patri filius naturalis, ei alimenta & vestitus præstiti, an in seruitio computentur? Et videtur computari, vt in l. fin. tit. 12. part. 5. & l. 2. tit. 23. lib. 4. for.

Ex † quibus idem videtur dicendum in filio seruiente matri, quod in filio emancipato vel naturali seruienti patri, sc. quod ei debeatur salariam, quando seruitium est dignum æstimatione & considerabile, quia femina non habet filios in potestate, licet in hoc casu contrarium teneat Greg. Lop. vbi supra per d. l. 3. quæ loquitur de vtroque

vtroque parente, & tandem relinquit cogitandum: præcipue quia Ioan. Faber per eum ibi allegatus tenet, quod filius non debet matri operas. Vnde existimo, hoc casu posse habere locum distinctionem Bæzæ, vbi supra.

13 Et licet † supradict. omnia ita se habeant, poterit tamen pater filio huiusmodi seruitio, quando cæteri filij non seruirent, donate ob prædict. seruitia & benemerita, & pro remuneratione eorum tantam quantitatem, quantum valebant seruitia illa & quam extraneo daret si sibi seruiret, vt habet communis opinio quam supra diximus in princ. huius cap. ad cuius declarationem nunc redimus: & sic sunt necessaria pro intellectu eius, quæ supra late differimus de filio seruiente patri præ cæteris filiis, an debeat habere salariam præcipuum post mortem patris in diuisione bonorum ipsius patris. Et ita in terminis nostris supradict. communis opinionis, quod præd. seruitia filij operentur, vt pater possit prædict. filio ad remunerationem eorum donate, licet filius ipse non possit petere præd. salariam, nisi sibi donate, tenet Nauar. vbi supra, d. cap. 17. n. 144. & 148. Cum his remanet expeditum & declaratum primum requisitum, ad hoc vt donatio facta à patre filio ob benemerita valeat & teneat.

14 Secundo † principaliter ad hoc, vt valeat prædict. donatio, requiritur quod merita & seruitia æquiualeant rei donate, vt tenet Barr. in leg. si quis pro eo, §. 1. in ff. de fideiuss. Bal. in leg. illud, n. 8. Codice, de sacrosanct. eccl. Corralius in rep. leg. frater à fratre, in 3. part. n. 51. ff. de cond. indob. volum. 2. reper. fol. 274. & plures allegans Tiraquell. in l. si enquam, verb. donat. largitus, n. 79. & 80. in mea impressione, C. de reuoc. don. & est communis opinio, secund. Nau. vbi supra, n. 145. & in tract. de reddi. eccl. §. 1. n. 91. per text. quem allegat in c. relatum, et 2. de test. ibi, iuxta sui seruitij meritum.

15 Ex quo † tenenda est opinio Bal. in aub. ex testamento, num. 1. in fin. Codice de collat. tenentis, quod infra dimidium potest donatio plus æquiualeat: cuius opinionem sequebatur Rom. in d. l. si donat. num. 7. & Iaf. in dict. leg. frater à fratre, num. fin. col. 4. illius numeri, & Vitalis in tractatu de col. 1. qu. princip. n. 3. fol. 4. vol. 7. tract. diuers. Doctor. Nam Baldi opin. reprehendunt Alex. in d. l. si donat. n. 4. & Iaf. in d. aub. vnde & si patris, n. 15. C. de inoffic. testam. & plures reprobant Bald. refert Tiraq. vbi supra, n. 81. & dicit contra Bal. esse communem opin. Soc. conf. §. 1. n. 9. lib. 1. Alex. tamen vbi supra saluat dictum Bald. vno casu, & Tiraq. num. 84. 85. & seq. in alio: & ideo videndi sunt. Addit Socin. vbi supra, ex Nicol. de Neapol. quod in dubio potius donatio censetur facta ex paterno affectu, quam ob merita.

16 Tertium † & præcipuum requisitum est, ad hoc, vt hæc donatio patris filio facta ob benemerita & seruitia valeat & teneat, quod probentur per filium benemerita hæc, quia non sufficit assertio patris cum sit præiudicium legitimæ debitæ aliis filiis, & inter personas prohibitas, quia non creditur in hoc casu patri hoc asserenti, cum fundetur in benemeritis donatio, quæ sine eis de iure non valet: argum. text. in leg. qui testam. ff. de probat. & in leg. si forte, ff. de castrens. pecul. cum similib. Et in terminis nostris ita tenet gloss. & Dd. in leg. si donatio, & ibi Alex. num. 4. inquit gloss. illam esse approbatam ab omnibus, sequuntur etiam plures relati per Tiraq. vbi supra, n. 87. qui generaliter loquitur in quacunque donatio-

ne ob benemerita facta inter personas prohibitas. Eandem opinionem, loquens etiam inter personas prohibitas, restatur communem plures referens Roland. à Valle conf. 98. num. 53. lib. 1. eandem gloss. opin. restatur communem plures allegans Mench. dict. lib. 3. cap. 46. num. 9. vbi nouè hoc intelligit, etiam si pater in vltima voluntate id confiteretur, siquidem per talem donationem læderetur legitima filiorum cæterorum. Nam quatenus inofficiosa esset & immoderata, non redderetur sicca per talem assertionem patris, sed in fraudem l. & legitimarum aliorum filiorum facta videretur.

Et tenet † idem Roland. à Valle, loquens in 17 donatione reddituum prædiorum ecclesiæ facta alicui propter benemerita & beneficia impensa, & quæ impendere promittebat in futurum, interueniente consensu capituli, quod ad hoc vt valeat donatio hæc, sit necessarium, quod vere constet de meritis, in conf. 5. num. 7. & 12. lib. 1. vbi plures Dd. ad id allegat. Hanc eandem sententiam loquens in donatione facta per patrem filio ob benemerita, testatur communem idem Nauar. vbi supra, num. 145.

Vbi dicit sufficere quoad forum † conscientia, 18 quod sint vera benemerita & seruitia, licet de eis non constet.

Quod (id est, d. communis opinio) procedit, & etiam si merita declarantur specificè in ipsa 19 donatione, si non probantur.

Quia licet hoc casu plures Dd. teneant hoc sufficere, eorum tamen opinio communiter reprobatur, secund. Tiraq. vbi supra, n. 87. 88. & 89. intelligit in foro exteriori, nam in foro conscientia, si benemerita & seruitia sunt vera, sufficit: licet non probentur nec exprimentur.

Sed an hoc casu assertio † meritorum facta 20 per patrem, confirmet iuramento ipsius absque probatione, dubium est, quod in proposito conuenit examinari? In quo Tiraquell. vbi supra, num. 91. refert plures Dd. tenentes, quod in personis prohibitis donare non sit standum assertioni meritorum, etiam iurata, licet expressa sint merita specialiter in ipsa donatione, & in donatione facta à clerico concubine ob benemerita, quod iuramento non firmetur, nisi merita & seruitia probentur, tenet & fundat late Roland. à Valle conf. 68. per totum, præcipue vsque ad n. 44. lib. 1.

Pro † qua opinione facit, quia confessio testatoris in testamento facta de debito, vel de pretio venditionis soluto à filio, vel de tali emptæ pecunia filij, non nocet cæteris filiis in sua legitima, etiam si talis confessio sit iuramenta, nisi constet vel probetur ex verisimilibus probationibus debitum vel solutio. Quia vbiunque potest esse suspicio fraudis, prout est in donatione inter personas prohibitas, non sufficit assertio & confessio patris, sed requiritur vera & actualis probatio vel solutio, vt in dict. l. qui testamentum, ff. de probat. & in leg. per diuersas, C. mandat. etiam iuramentum interueniat, vt tenet Barr. in leg. cum quis deceat, §. codicillis, num. 3. ff. de legat. 3. Et hæc est vera & communis resolutio tradita per Dd. in pluribus locis relatis per Tiraquell. in vtroque retrat. tit. 1. §. 1. gl. 18. n. 80. & per Comm. in l. in consuet. Paris. rub. 1. §. 8. gl. 3. n. 19. fol. 127. & per Anton. Com. in l. 9. Titul. n. 3. & in l. 10. cap. de legat. n. 81. & latissime omnium per Auend. 2. par. correct. c. 29. n. 10. & seq. vbi procedit per conclusiones in

hac materia. Et est receptor secundum Marienc. in l. 5. glo. 1. 2. n. 7. tit. 1. 0. d. 5. nota collect. Regia.

22 Qui duo ultimi limitant respectu tertij & quinti filios & alios descendentes; & respectu quinti inter extraneos, quia horum respectu confessio debiti vel solacionis in testamento facta per patrem, resolutio in legatum gratuitum. Ergo ita & eodem modo donatio hæc ob benemerita & seruitia etiam iurata, inter patrem & filium non valebit, nisi probatis per filium benemeritis & seruitiis, cum sit in præiudicium aliorum filiorum. Contrariam tamen opinionem in nostris propriis terminis, imo quod donatio facta à patre filio ob benemerita & seruitia, confirmetur iuramento & valeat, & hæredes iurantis cogantur stare tali iuramento, etiam si non probentur per filium d. benemerita & seruitia, dum tamen in ipsa donatione exprimentur species & qualitas benemeritorum & seruitiorum, tenet expresse Bal. in d. si donatio, num. 2. per text. in a. ubi. quod obtinet. C. de prob. ubi probatur, quod hæredes defuncti tenentur stare assertioni iurata defuncti: cuius Bal. opin. sequitur Ias. in l. frater a fratre, in prima lectura, n. 44. in 4. col. illius numeri, in vers. limitat tripliciter istud dictum Bal. & in 2. lect. num. 43. in 2. col. illius numeri, contra Alex. in d. l. si donatio, qui tenet contra dictum Bald. in hoc. Hanc etiam opinionem tenet Capol. in tract. de simul. contract. in 7. presumptione, n. 45. pag. 620. ubi ex hoc inquit sumendam cautelam, videl. quod donans specificet illa benemerita & seruitia iure esse vera, quia tunc stabitur illi confessioni, admonet tamen, ne vquam factimus apponi iuramentum, nisi vera nobis esse affirmetur, ne finis auctores perituri in perditionem animæ & contrahentium, & præterea asserit, quod hoc iuramentum parum proficeret, ubi aliæ coniectura vel præsumptiones concurrerent, quæ redderent contractum simulatum, iuxta gloss. communiter approbatam in l. 3. C. plus valet, quod agitur, &c. de qua dixi in rep. l. nemo potest, numer. 383. & sequenti ff. de legat. 1. quam etiam declarat Capol. ubi supra. Hanc etiam opinionem secundam refert tenere Palat. Rub. Roland. à Valle, dict. conf. 98. numer. 51. ubi numer. 52. hoc ampliat cum Ripa & Nicolao Arelatani, & additione Alciai, quos refert, etiam si merita non exprimentur in specie, sed in genere, hanc etiam Baldi opinionem allegans tantum Ias. ubi supra tenet Auenda. ubi supra num. 14. col. in vers. si tamen pater iurantis, tenent etiam plures allegati per Tiraquel. ubi supra num. 88. & Palat. Rub. in repetitione rubrica de donat. inter vir. & vxor. §. 50. n. 29. Pro qua opinione faciunt communes resolutiones supra tradita, cap. 3. & 4. quibus conclusum fuit valere donationes inter virum & vxorem, & inter patrem & filium cum iuramento, cum tamen alias abque eo non valerent. Quid tenendum in presenti articulo de quo agimus?

23 Breuiter ¶ vera resolutio in proposito meo iudicio est, quod donatio facta per patrem filio ob benemerita & seruitia, sine iuramento valeat & teneat, filius tamen tenetur probare præd. benemerita & seruitia cum requisitis suprad. alias non valebit talis donatio. Et hoc de iure communi, nam de iure Regio etiam donatio simplex valet statim respectu tertij & quinti inter filios, & respectu quinti in extraneum, vt infr. dicam n. 29. & dixi supra cap. 4. num. 30. Si tamen fuerit donatio huiusmodi iurata cum expressione bene-

meritorum & seruitiorum, tunc donatio hæc valebit statim abque probatione eorum, respectu tantum tertij & quinti inter filios descendentes, & respectu quinti inter extraneos, quia non probatis meritis donatio hæc resolutur in donationem simplicem & gratuitam: Et ita procedit d. Bald. & sequacium & communis opinio suprad. de donatione facta simpliciter à patre filio in potestate. Respectu vero legitimæ aliorum filiorum minime valebit, nec tenebit præd. donatio ob benemerita, etiam iurata: quia iuramentum hoc casu cum non possit seruari sine detrimento tertij non est seruandum, vt in cap. quannis patrum de pact. in 6. & in c. cum coningat, de iur. iur. Et ita procedunt allegata supra per prima opin. Et in effectu, licet non ita expresse, ita tenet Ant. Gom. alios allegans in l. 29. Taur. num. 32. Nec obstat, quod sit communis opinio supra relata pro prima opinione, quod donatio ob benemerita inter personas prohibitas non consumetur iuramento, nisi probentur merita: quia hæc communis opinio debet primo intelligi, vt supra est dictum, scilicet respectu præiudicij tertij, h. e. legitimæ aliorum filiorum, non vero respectu eius, in quo donatio simplex gratuita poterat valere abque mentione meritorum. Secundo respondeo, quod illa communis opinio procedit & locum habet & loquitur inter personas omnino prohibitas donare, prout est in clerico respectu concubinæ suæ, item in patre respectu filij spurij & incapacis & similibus: quibus casibus cum iuramentum sit contra bonos mores, nil mirum, quod non sit obligatorium, vt in cap. non est obligatorium, de reg. iur. in 6. At vero nos agimus de donatione facta à patre filio ob benemerita, quæ quidem non est prohibita à iure, sed permilla, ideo merito quod iuramentum hoc casu sit seruandum, respectu scilicet tertij & quinti inter descendentes, & quinti tantum inter extraneos, & non plus in præiudicium legitimæ aliorum filiorum, vt supra dictum & probatum est. Et eadem ratione idem dicendum est in donatione inter virum & vxorem iurata, vt valeat & teneat, quia non reperitur prohibita, quando est iurata, non dato, scilicet præiudicio tertij, hoc est, legitimæ filiorum, præterquam in quinto, quod poterat extraneo relinquij. Ita respondet Rolandus à Valle d. conf. 98. numer. 54. & 55.

Et ex omnibus ¶ supradictis infertur intellectus ad ll. Regias probantes quod omnia bona parentum sunt legitimæ filiorum, excepto tertio & quinto, de quibus possunt parentes disponere inter liberos, ceterosque descendentes, & de quinto tantum inter extraneos, hoc procedere in tantum, quod nec ex causa remunerationis possint parentes donare in præiudicium legitimæ filiorum, etiam cum iuramento ultra dictum tertium & quintum, reddendo singula singulis, vt supra dictum est. Et ita donatio remuneratoria reuocabitur vsque ad filiorum legitimam, vt volunt & notant Fulg. Paul. de Cast. & Ias. in d. a. ubi. unde si parens, C. de inoffic. testam. quos refert & sequitur Greg. Lop. in l. 8. tit. 4. part. 5. in glo. legitima: quam etiam opinionem tenent Didac. de Segur. in l. cobardi, §. cum filia, num. 77. in decima sexta fallentia ad l. 9. tit. de las mandas. lib. 3. for. vers. decimo sexto fallit. dict. lib. 9. ff. de vulg. & pup. sub. Et Gomez Arias in libr. 26. Taur. numero 6. & 7. Itaque donatio remuneratoria facta à patre filio ob

ob benemerita & seruitia, non valebit hodie, etiam cum iuramento, & etiam probatis meritis & seruitiis, quod magis est, nisi tantum respectu tertij & quinti, & non vltimis in præiudicium legitimæ aliorum filiorum, cum hæc benemerita & seruitia in filio non sint proprie debitum, ob quod possit patrem in iudicio conuenire, nec eius hæredes, vt supra latissime dixi, & probaui, sed tantum sit causa ob quam possit pater filio donare in remunerationem, vt dixit Nauar. supra allegatus. Et hæc remuneratio non debet pretendi ultra tertium & quintum.

25 Et sic ¶ ampliat l. 26. Taur. quæ hodie est l. 10. tit. 6. l. 5. noua reop. Reg. quæ habet, quod hodie per donationem factam à parentibus filiis suis, intelligitur facta melioratio in tertio & quinto, etiam si expresse non dicatur, ad hoc, vt ipse filius donatarius, nec alius non possit meliorari in plus, quam in residuo valoris tertij & quinti, & quod si donatio prædicta fuerit maioris valoris, valeat dicta donatio in tertio & quinto, & legitima prædict. filio, competenti & debita ab ascendentibus suis, & non in plus. Nam illa intelligi debet, & procedit etiam in donatione remuneratoria facta filiis à parentibus ob benemerita & seruitia: quia respectu horum non potest filius donari à suis parentibus ultra tertium & quintum bonorum suorum, vt supra dictum & probatum est. Et memor sum, cum essem scholaris Salmantica impendens operam iuri ciuili, audissem me à quodam Iurisperito in cathedra, non contemnendæ auctoritatis illo tempore in scholis, cum legeret pluribus auditoribus d. l. frater a fratre, ff. de condit. indeb. dicente & tenente contrariam opinionem esse veram, scilicet, posse patrem filio remunerare etiam ultra tertium & quintum: idque magni faciebat ipse, asserens esse subtilissimum & nonum, & postquam ille descendit à cathedra, ipse ad fores gymnasij vehementer illi contradixi in præd. sua opinione, eam falsitatis redarguens, vtpote contra ll. expresse huius regni, qui quidem licet primo resistebat, tandem in meam sententiam descendit, & in alia lectione postea immediate sequenti publice in eod. gymnasio retractauit prædict. suam opinionem, & tenuit hanc meam, & pro ea allegauit Seguram & Gomez Arias, ubi supra. & in hoc statu remansit res, & nunc puto idem quod tunc, corrigant prudentiores. Eandem sententiam nouissime probauit Baçç. de non melior. rat. dot. fil. cap. 17. num. 3. post D. Couarr. in cap. cum in officis, numer. 11. de testament. eam etiam sequitur Tell. Fernand. in lib. 28. Taur. numer. 3. qui reprobat Palat. Rub. in repetit. rubrica, de donat. inter vir. & vxor. §. 50. num. 12. & Segur. in d. §. cum filia, in 16. limitat. & Gom. Arias in l. 28. Taur. & Castell. in proam. ll. Taur. verb. gratia, tenentes expresse contrarium: quorum opinio procedere poterit, quoties merita sunt talis conditionis, quod donans in iudicio possit pro eis conueniri, quia illud dicitur debitum, & ideo non imputabitur in 3. & 5. Ita declarat Aymon Craetta conf. 165. numer. 6. ubi inquit, quod gl. & Dd. in d. a. ubi. unde si parens, non procedit in benemeritis habentibus vinculum necessitatis, seu pro quibus filius agere possit contra patrem. Hanc concordiam assignauit etiam Segur. ubi supra in ver. postea forte, & eam sequuntur D. Couarr. ubi supra d. num. 11. in fin. & Tellus Fernand. etiam ubi supra. Et sic est intelligendus

D. Didac. Perez, in l. 1. tit. 1. lib. 5. ordm. fol. 73. qui hanc limitationem simpliciter tenet.

Adde tamen, ¶ quod licet pater non possit extraneis plus quam quintum bonorum tura conscientia relinquere vel donare iuxta ll. Regias, bene tamen poterit id excedere per contractus onerosos, vel in proprias donationes, quales sunt, quæ fiunt ad remunerationem, & gratitudinem benemeritorum, & propter seruitia: ita tamen vt donatio hæc non excedat valorem benemeritorum & seruitiorum, vt expresse notat Nauar. nouissime cap. 28. in addit. d. c. Mannuibus, in addit. ad cap. 26. num. 36. in 3. dicto, quod probat per iura & rationes traditas per Ias. in leg. ex hoc iure, ff. de iustit. & iur. & Palat. Rubens in repet. rubric. de donat. inter vir. & vxor. §. 50. per totum, & Gomez Arias, in leg. 28. Taur. ubi latissime agunt de natura donationis remuneratoriæ, & de differentia inter eam & donationem gratuitam. Sed ipse cum intelligo, quoties vere probantur benemerita & seruitia per extraneum, ita quod cadant in debitum, alias enim non possit pater ultra quintum grauare filios, nec eis præiudicare, vt in d. ll. Regias. Et ita sentit ipse Nauar. dum dicit, quod non excedat valor benemeritorum exceilum quinti: & tenet expresse Couarr. & eum referens Tell. Fernand. in d. leg. 28. Taur. num. 3.

Addit tamen ¶ Nauar. ibidem, & idem Nauar. 17 in tract. de redditibus eccles. num. 91. quaest. 1. quod potest dari aliquid amplius valoris benemeritorum, quia hæc est virtus remunerationis, & vt non solum obligat ad tantundem, sed ad aliquid magis, secundum S. Thomam receptum & Aristotelem quos ibi refert. Quæ additio ultra quintum mihi non placet in præiudicium filiorum, quia illud aliquid magis non est ita debitum, ob quod possit pater conueniri, nisi vltro id soluat, & sic in illo obligatio non est præcisa, sed naturalis ad antiora, quæ est quasi voluntaria. Posset tamen saluari additio hæc vltima, quando donaret quid minimum ultra quintum ex causa remunerationis, arguendo eorum quæ tradit Roderic. Suarez in leg. quoniam in prioribus, circa fin. Codice de inoffic. testament. Et postquam hæc scripseram, inueni D. Baççam, in tract. de non meliorand. ratione dot. filiar. cap. 17. num. 3. fol. 118. asserentem, quod licet nonnulli scripserant donationem remuneratoriæ deducendam veluti res alienam, cum sit computatio tertie & quintæ partis, de quorum numero sunt Lupus in rubric. de donat. inter virum & vxor. §. 50. num. 12. & Castell. in proamio legum Tauri, verb. gratia, & Segur. in dict. §. cum filia, fallent. 16. Contraria opinio vltior est, auctore Couarr. in cap. cum in officis, n. 11. de testament. quam probat Segur. ubi supra, licet postea vacillet, scilicet quod ultra tertium & quintum non licet legare ratione benemeritorum, quia fiet præiudicium, imo exhaustur proflus legitimæ ceterorum filiorum, quæ naturali & diuino iure debetur: & in eius præiudicium benemerita rependi non possent, & in num. seqq. bene probat hanc opin. præcipue n. 6. & 7. hoc modo, quia nemo est de nobis melius meritus, quam Deus ipse, cui & vitam, & æternæ felicitatis munus debemus.

Et tamen ¶ etiam in causam Dei, & in rem 28 eius oculis gratissimam non licet patri rem expendere in præiudicium legitimæ filiorum, vt tenent plures per eum ibi allegati, quoniam si